

8. OKTOBAR 2015.

ZA INKLUZIVNU DISKUSIJU O ZAJEDNICI VEĆINSKI SRPSKIH OPŠTINA

Sporazum o Udruženju/Zajednici većinski srpskih opština koji je postignut 25. avgusta je predmet polarizacije koja se stalno povećava između kosovskih albanskih političkih partija u Vladi i opoziciji. Stranke u opoziciji, predvođene Samoopredeljenjem, pripremile su brojne proteste i organizovale su peticiju "Ne protiv Zajednice i razgraničenja sa Crnom Gorom", koja je okupila preko 100,000 potpisa do sada. Pored toga, stranke u opoziciji su blokirale dve uzastopne parlamentarne debate o Zajednici i čine se odlučnim da spreče Skupštinu da funkcioniše dok

Dok je fizičko blokiranje skupštine nezakoniti akt, zastoj otkriva ključnu manu sporazuma postignutog 25. avgusta.

Vlada ne povuče sporazum o Zajednici koji je postignut 25. avgusta. Vlada i Premijer Isa Mustafa su, sa svoje strane, razjasnili da su ovo međunarodni sporazumi i da Vlada neće odustati od njih.

Dok je fizičko blokiranje Skupštine nezakoniti akt, zastoj otkriva ključnu manu sporazuma postignutog 25. avgusta. Sporazum predviđa uključanje Upravljačkog tima, koji se sastoji iz predstavnika četiri opština na severu, dijalog na visokom nivou uz posredstvo Evropske Unije, Vlade Kosova, Ustavnog suda, i na kraju Ustavotvorne skupštine sačinjene od izglasanih članova i Skupština opština učesnica. Sporazum ne predviđa politički proces koji uključuje ratifikaciju ili debate u Skupštini Kosova.¹

Prema Ustavu, međunarodni sporazumi treba da budu ratifikovani dvotrećinom glasova svih poslanika u Skupštini.² Prvi sporazum koji je postignut 19. aprila 2013, je zaista bio ratifikovan od strane Skupštine.³ Međutim, postavlja se pitanje, da li su Sporazum, i što je još važnije, konačni statut Zajednice koji će biti odobren u toku dijaloga, novi međunarodni sporazumi – koji bi trebalo da budu ratifikovani od strane Skupštine – ili bi trebalo da se smatraju samo razradom principa postavljenim u Prvom sporazumu.

Da li je Sporazum postignut 25. Avgusta novi međunarodni sporazum?

Bez obzira na odgovor na ovo pitanje, zaobilazanje Skupštine u osnivanju Zajednice je pogrešan proračun. Skupština treba da bude uključena u ovakva pitanja, koja bi potencijalno mogla da utiču na principe kosovske multietničke organizovanosti. Štaviše, uključanje Skupštine bi doprinelo dugotrajnoj održivosti Zajednice. Ako je cilj postavljanje mehanizma koji će facilitirati

¹ ECMI Kosovo. 'Novi sporazum o Udruženju/Zajednici opština sa većinskim srpskim stanovništvom: važan koram napred, ali ne i konačna reč' (7 Septembar 2015), str. 2–3.

² Ustav Republike Kosovo, Član 18.

³ Zakon br. 03/L-199 o ratifikaciji Prvog međunarodnog sporazuma principa koji uređuju normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije (27 Jun 2013).

lokalnu samoupravu u opštinama sa većinski srpskim stanovništvom na Kosovu i ukidanje paralelnih struktura lokalna samouprave, a da se ne komplikuje funkcionisanje institucija na centralnom nivou niti da se dovode u pitanje ili da se delegitimiziraju u svakoj prilici, postizanje konsenzusa među albanskim partijama je imperativ.

Kao poslednica trenutnog zastoja, razgovori o Zajednici ne dodiruju sadržaj ili suštinu ovog pitanja, već ostaju organičeni na površnim sloganima za ili protiv. Vlada tvrdi da sporazum o Zajednici ne krši pravni okvir Kosova, i da je to rezultat odluka donesenih Prvim sporazumom 19. aprila 2013. godine i odobrenih od strane Skupštine, a takođe i podržanih od strane međunarodnih aktera. Nije, niti planira da objasni zašto bi Zajednica bila korak napred ka inkluzivnom, multietničkom Kosovu, preko svih etničkih podela. Još jednom, čini se da su afirmativne mere za zaštitu prava manjinskih zajednica, posebno zajednice kosovskih srba nužno zlo, umesto prilike da se ostvari inkluzivno i multietničko društvo na Kosovu.

Površni slogani dovode do utiska da manjinske zajednice predstavljaju teret za funkcionisanje Kosova

Sa druge strane, opozicija i dalje potencira ka neosnovanim scenarijima propasti gde bi Zajednica blokirala funkcionisanje centralne vlasti na Kosovu.⁴ Opozicija, međutim ne objašnjava na koji način se Zajednica sukobljava sa zakonskim pravom uspostavljenim u kosovskom zakonu, gde opštine mogu da uspostave međuopštinsku saradnju.⁵ Opozicija se takođe uzdržava da predstavi legitimne alternative za promovisanje prava manjinskih zajednica na Kosovu, ponovo dajući utisak da manjinske zajednice, a pogotovo zajednica kosovskih Srba, predstavljaju teret za funkcionisanje države Kosovo. A to što opozicija uporno koristi srpski termin 'Zajednica' kada priča o Zajednici samo jača prethodno naveden utisak.

Politički predstavnici kosovskih Srba su za vreme debata preuzeli sporednu ulogu i bili tu kao predstavnici vlade Republike Srbije, koja komentariše o zastoju sa strane, umesto da bude aktivni i konstruktivni učesnik unutrašnjih debata na Kosovu, i da objasni kako bi Zajednica ojačala poziciju kosovskih Srba. Takav pristup bi bio u interesu političkih predstavnika kosovskih Srba, jer bi to osiguralo efikasniji proces i više održivu osnovu za funkcionisanje Zajednice.

Pravo rešenje i izlazak iz ćorsokaka treba da dođe kroz uključanje Skupštine u izradi i usvajanju statuta Zajednice.

Pravo rešenje i izlazak iz ćorsokaka treba da dođe kroz pregovore sa opozicijom i predstavnicima manjinskih zajednica za potrebe i oblik uključivanja Skupštine u izradi i usvajanje statuta Zajednice. Skupština

može biti uključena usvajanjem statute Zajednice u obliku dodatnog zakona o lokalnoj samoupravi na Kosovu, ili u obliku skupštinske rezolucije koja podržava statut Zajednice.

Takva parlamentarna diskusija bi donela prekopotrebne sadržaje diskusiji i političkim debatama na temu Zajednice većinski srpskih opština, koje uključuju čitav spektar kosovsko albanskih političkih partija, kao i političke predstavnike manjinskih zajednica na Kosovu. Naravno,

⁴Za više informacija o zakonskim odredbama koje regulišu odnose između Zajednice i centralnih vlasti, videti ECMI Kosovo: 'Novi sporazum', str. 6–7.

⁵ECMI Kosovo. 'Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: Šta (ne) omogućava kosovski pravni okvir?' (16 April 2015), str.4–6.

sporazum potpisan 25. avgusta ne predstavlja konačnu reč kada se radi o Zajednici, i dosta tačaka ostaje otvoreno za diskusiju. Takve tačke obuhvataju odnose između opština učesnica kao i organa Zajednice, procedure za podršku od strane Republike Srbije, kao i uporan monoetnički karakter ove Zajednice, koji se sukobljava sa multietničkim temeljima centralnih i lokalnih struktura vlasti na Kosovu.⁶

Ne treba očekivati da će se skupština usaglasiti kada se reč o Zajednici. Međutim, ako bi statut Zajednice prošao u skupštini, vladi i ustavnom sudu, Zajednica bi dobila legitimitet koji joj je potreban za održivo funkcionisanje. Ukoliko Zajednice postane funkcionalna, njoj bi se trebalo pristupiti kao pitanje od interesa za sve građane Kosova. Ovo se odnosi ne samo na pripremnu fazu izrade statuta, već i na stvarno funkcionisanje Zajednice nakon njenog osnivanja. Kao što smo ranije tvrdili, to kako bi Zajednica funkcionisala, velikim delom zavisi od političke volje i namera. Ne postoji bolje mesto za stvaranje takvog pristupa od Skupštine.

Ukoliko Zajednica postane funkcionalna, njoj bi se trebalo pristupiti kao pitanje od interesa za sve građane Kosova. Ne postoji bolje mesto za stvaranje takvog pristupa od Skupštine.

Kroz **Monitorisanje pitanja zajednica na Kosovu (Kosovo Communities Issues Monitor)**, ECMI Kosovo prati, analizira, i daje preporuke o dešavanjima i problemima u vezi sa položajem manjinskih zajednica na Kosovu, a u okviru međunarodnog i nacionalnog zakonodavstva za prava manjina. Analize predstavljene u Monitoru oslanjaju se na neposredno praćenje rada medija i intervju sa relevantnim akterima od interesa. Dok ECMI Kosovo stalno teži pružanju preciznih i iznjeniranih informacija i predstavljanju pogleda i percepcija svih strana, cilj Monitora nije da ponudi novinarsku ili verodostojnu reportažu, već da ponudi dodatni analitički element debati, odražavajući višegodišnje iskustvo ECMI-ja Kosovo sa pitanjima zajednica na Kosovu i trenutnim međunarodnim i nacionalnim pravnim okvirom.

⁶ Za više detalja, videti ECMI Kosovo: 'Novi Sporazum', str. 6–7; ECMI Kosovo. 'Pravni okvir'; ECMI Kosovo. 'Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: ekskluzivni klub na osnovu etničkog pripadnosti?' (31 Mart 2015).

Dodatni izveštaji i političke analize:

[Novi sporazum o Udruženju/Zajednici opština sa većinskim srpskim stanovništvom: važan koram napred, ali ne i konačna reč](#)

7. septembar 2015

[Neslaganje oko upotreba jezika na Kosovu i loša primena zakonskog okvira](#)

2. august 2015.

[Paket zakona o ljudskim pravima stupa na snagu](#)

26. jul 2015.

[O zabrinjavajućem trendu incidenata usmerenim na srpsku zajednicu na području Peći i Kline](#)

19. jul 2015.

[Vidovdan: Ništa novo je dobra vest](#)

3. jul 2015.

[O skorašnjim bezbednosnim incidentima u Klini i teškom procesu povratka](#)

21. maj 2015.

[Praznik Goranaca 6. maja: propuštena prilika za kosovske institucije](#)

14. maj 2015.

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: šta \(ne\) omogućava kosovski pravni okvir?](#)

16. april 2015.

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: ekskluzivni klub na osnovu etničke pripadnosti?](#)

31. mart 2015.

[Zanemarivanje nesrpskih manjinskih zajednica u tehničkim sporazumima između Kosova i Srbije](#)

10. mart 2015.

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: mnogo spekulacije, malo preciznog dogovora i odsustvo implementacije](#)

22. februar 2015.

[Šta treba zapamtiti iz slučaja Jablanović?](#)

8. februar 2015.

[Stvaranje radnog ambijenta u vladi Kosova](#)

19. januar 2015.

O ECMI-ju Kosovo

ECMI Kosovo je vodeća nevladina organizacija, koja se bavi pitanjima manjina na Kosovu, sa ciljem da razvije inkluzivne i reprezentativne institucije odgovorne za pitanja zajednica, koje podržavaju stabilno i multi-etničko Kosovo. ECMI Kosovo doprinosi razvoju, jačanju i implementaciji relevantnog zakonodavstva, podržava institucionalizaciju vladinih tela koja predstavljaju zajednice, i povećava kapacitet aktera civilnog društva i vlade kako bi sarađivali na konstruktivan i održiv način.